

Kommunstyrelsen

Tjänsteskrivelse - Rörelsebidrag Gävle Vatten AB med anledning av skyfall i Gävle kommun den 17-18 augusti 2021

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen beslutar att föreslå kommunfullmäktige att bevilja Gävle Vatten AB ett rörelsebidrag på 250 mnkr.

att därmed redovisad kostnad för 2021 skall anses utgöra synnerliga skäl för att inte återställas, om kommunen skulle redovisa ett negativt balanskravsresultat för 2021.

att detta beslut ersätter Gävle Vattens styrelses beslut enligt styrelsebeslut den 7 oktober 2021 att hemställa om en kapitaltäckningsgaranti från Gävle kommun.

att föreslå kommunfullmäktige att uppföljning av Gävle Vattens kostnader årligen skall följas upp under perioden 2022-2026 och att en slutlig redovisning skall ske efter år 2026, senast 2027-03-31. Visar den slutliga sammanställningen att bolagets kostnader inte uppgått till utbetalt rörelsebidrag skall Gävle Vatten återbetala mellanskillnaden.

att föreslå kommunfullmäktige att denna protokollspunkt omedelbart justeras.

Ärendet i korthet

I Gävle kommun är det Gävle Vatten AB som äger och är huvudman för VA-kollektivet. Kommun drabbades den 17-18 augusti 2021 av ett omfattande skyfall med efterföljande översvämningar som orsakade stora skador på fastigheter inom Gävle Vattens verksamhetsområde. Ansvaret för dessa skador har ännu inte kunnat fastställas och omfattande utredningar pågår. Erfarenheter från andra kommuner i landet vid likande händelse visar att VA-huvudmannen bär del av ansvaret.

Gävle Vatten har avsatt 250 mnkr i bolagets räkenskaper vilket är en preliminär schablonberäkning efter bästa förmåga, av vilka skadeståndsanspråk som kan komma att ställas mot bolaget. För att säkerställa bolagets egna kapital behöver kommunen tillskjuta kapital till samma nivå som avsättning uppgår till för att inte en obeståndssituation skall uppstå i bolaget.

Enligt Vattentjänstlagen 34 § anges hur VA-avgifternas belopp och hur avgifterna skall betalas. Under löpande år får inte det totala

Kommunstyrelsen

avgiftsuttaget överstiga de kostnader som är nödvändiga för att ordna och driva VA-anläggningen. Taxan för 2021 är beslutad 2020 av kommunfullmäktige och inrymmer inte en marginal för dessa kostnader, som är att betrakta som extraordinära. Det finns inte juridiskt hinder mot att VA-verksamheten helt eller delvis finansieras med skattemedel. I och med detta ställningstagande att ge ett rörelsebidrag till Gävle Vatten blir inte kommande VA-konsumenter drabbade av kostnader för en redan inträffad händelse.

Ärendebeskrivning

Gävle Vatten är ett helägt dotterbolag till Gästrike Vatten som Gävle kommun äger till 60%. Bolaget är huvudman för kommunens VA-kollektiv och äger VA-anläggningarna i kommunen. Genom upprättat aktieägaravtal innehar Gävle kommun bestämmande inflytande över bolaget.

I Vattentjänstlagen 34§ framgår hur VA-avgifternas belopp och hur avgifter ska betalas. Det totala avgiftsuttaget får inte överstiga kostnaderna som är nödvändiga för att ordna och driva VA-anläggningen och fördelningen skall vara skälig och rättvis för kunden. Det innebär att verksamheten inte får drivas så en väsentlig vint uppstår och om det sker ett väsentligt överuttag ska huvudmannen betala tillbaka pengarna till VA-kollektivet inom tre år från det att överuttaget skett.

Motsatt gäller om ett underskott skett i verksamheten, då skall VA-kollektivet återställa detta inom tre år. Enligt bolagets budget för år 2022 beräknas omsättningen uppgå till 237 mnkr vilket innebär att det beräknade skadeståndsanspråket på bolaget inte är realistiskt att taxera ut på VA-kollektivet i närtid, även om tidsperioden skulle beräknas på 6-8 år mot lagstadgade 3 år. I och med detta ställningstagande blir inte kommande VA-konsumenter drabbade av kostnader avseende en redan inträffad händelse.

Det finns inget juridiskt hinder mot att VA-verksamheten helt eller delvis finansieras med skattemedel och skattefinansiering brukar bara ske som tillfälliga åtgärder och i undantagsfall. Gävle Vattens VA-taxa beslutas årligen av kommunfullmäktige i Gävle kommun och gällande taxa täcker inte de extraordinära kostnader som bolaget drabbats av med anledning av skyfallet med efterföljande översvämningar.

Gävle kommun föreslås att utbetala ett rörelsebidrag till bolaget på 250 mnkr, vilket är det schablonbelopp bolaget beräknar skadeanspråken kan uppgå till enligt kända förutsättningar vid skrivelsens upprättande.

Moduleringar pågår per verksamhetsområde i kommunen för att utreda ansvarsgränsen mellan VA-kollektivet och kommunen. Bolaget har även

Kommunstyrelsen

tillfälligt tillsatt två tjänster för att administrera inkomna skadeärenden utöver befintlig personal som löpande arbetar med till exempel försäkringsfrågor. Erfarenhet från andra kommuner visar att den totala skaderegleringstiden kan uppgå till cirka fem år, beroende på det stora antalet skador samt handläggningstider hos motpartens försäkringsbolag. Nya anmälningar av skador kommer fortfarande in till bolaget och så beräknas även ske under 2022.

Då rörelsebidraget är schablonberäknat föreslås att en årlig avstämning upprättas och redovisas på sista kommunfullmäktiges möte respektive kalenderår och om bolaget inte nyttjat hela rörelsebidraget vid den slutliga avstämningen skall återbetalning ske till Gävle kommun. Den slutliga avstämningen skall vara upprättad senast 2027-03-31.

Visar de årliga avstämningarna att schablonberäkningen inte täcker samtliga bolagets kostnader har bolaget rätt att återkomma med ytterligare förfrågan om kompletterande rörelsebidrag.

Rörelsebidraget benämns som preliminärt för att inte en eventuell återbetalning skall strida mot Vattentjänstlagens regler för över/underuttag.

Inom Gävle kommun skall kostnaden för rörelsebidraget belasta kommunstyrelsens resultat för 2021. Kostnaden skall redovisas som en extraordinär kostnad.

Konsekvensen av rörelsebidraget kan innebära att kommunen kommer att redovisa ett negativt resultat och därmed också att redovisa ett negativt balanskravsresultat. Enligt kommunallagens balanskravsbestämmelse ska ett negativt balanskravsresultat återställas inom tre år. Undantag finns, så kallade synnerliga skäl. En grund för att åberopa synnerliga skäl är att kommunen har en stark finansiell ställning. Vid ett negativt balanskravsresultat på grund av ovan beslutat rörelsebidrag till Gävle Vatten, bör synnerliga skäl kunna åberopas då händelsen med skyfallet och efterföljande översvämning är att betrakta som en extraordinär händelse. Konsekvensen blir då att det negativa balanskravsresultatet ej kommer att behöva återställas i kommande budgetar. Enligt preliminära beräkningar kommer kommunens soliditetsmål fortsatt ligga på en nivå ovan målvärdet på 32%.

Rörelsebidraget skall vara reglerat innan 30 december 2021 via utställd faktura från Gävle Vatten märkt med fakturatext "Preliminärt rörelsebidrag avseende skyfall Gävle kommun 17-18 augusti 2021".

4(4)

Datum 2021-11-10

Diarienummer: 21KS486

Dnr 21KS486-1

Kommunstyrelsen

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse - Rörelsebidrag Gävle Vatten AB med anledning av skyfall i Gävle kommun den 17-18 augusti 2021

Beslutet ska skickas till

SG Styrning och Stöd – kansli

SG Styrning och Stöd – ekonomiavdelningen

Gästrike Vatten

Gävle Vatten

Martin Svaleryd
Ekonomidirektör